

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ЕТАПИ

Ланская О.В., студ.

Науковий керівник – доц. І.Л. Шевчук

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Грошові потоки підприємства являють собою складне багатогранне явище, органічно інтегроване у загальну систему організації його фінансово-господарської діяльності.

Необхідність проведення аналізу грошових потоків зумовлене: обмеженістю грошових ресурсів на підприємствах; нестійким фінансовим станом багатьох підприємств; ризиком втрати платоспроможності; підвищенням рівня ефективності управління грошовими потоками; іншими внутрішніми і зовнішніми факторами.

Основне завдання аналізу грошових потоків полягає у з'ясуванні причин нестачі (надлишку) грошових коштів при їх формуванні, визначенні джерел їх надходжень і напрямків використання.

Аналіз грошових потоків пов'язаний із з'ясуванням причин, які вплинули на збільшення (зменшення) припливу грошових коштів та збільшення (зменшення) їх відпливу. Це можна робити як за довгостроковий період (декілька років), так і за короткостроковий (квартал, рік). Такий аналіз має безперечний інтерес, якщо він буде здійснений за період, що відображає певний етап в діяльності підприємства, наприклад, з моменту створення, випуску нової продукції, закінчення реконструкції тощо.

Залежно від методичних підходів до аналізу грошових потоків можна виділити горизонтальний та вертикальний аналіз.

Горизонтальний аналіз грошових потоків полягає у вивченні динаміки обсягу формування додатного і від'ємного чистого грошового потоку підприємства в розрізі окремих джерел, темпів їхнього зростання та загальних тенденцій зміни їх обсягу.

Вертикальний (структурний) аналіз грошових потоків полягає у вивченні структури додатного, від'ємного і чистого грошових потоків за видами господарської діяльності, за окремими структурними підрозділами (центрами відповідальності), за джерелами надходження і напрямками витрачання коштів.

У працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених систематизовані підходи до аналізу грошових потоків з виділенням загальних стадій аналізу, які наведені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Загальні стадії аналізу грошових потоків

Етапи	Мета проведення	Основні заходи
Підготовчий етап	Підготовка джерел інформації, визначення пріоритетних напрямів аналізу	Підбір, підготовка та узагальнення вихідних даних для аналізу; вибір організаційно-технічного та програмного забезпечення; визначення пріоритетних цілей аналізу на наступних етапах, тривалості аналізу; методів аналізу, що відповідають поставленій мети
Експрес-аналіз	Первісна оцінка грошовим потокам підприємства	Проведення первинного аналізу; визначення проблемних напрямків, що вимагають більш глибокого вивчення; проведення коректування первісних цілей аналізу у світлі отриманих результатів; вибір необхідних інструментів аналізу з урахуванням сформульованої мети
Деталізований аналіз	Якісна оцінка й вирішення всіх поставлених перед аналітиками завдання	Добуток аналітичних розрахунків; узагальнення отриманих результатів, і формування висновків; формування запланованих звітів з результатами аналізу й узагальнення отриманих висновків; коректування майбутніх цілей аналізу грошових потоків

Аналіз грошових потоків передбачає проведення шести етапів.

1-й етап. Аналіз обсягу та динаміки грошових потоків, метою проведення якого є визначення загальних обсягів грошових потоків, основних тенденцій та пропорцій їх розвитку. На цьому етапі необхідно кількісно визначити обсяги вхідного грошового потоку, вихідного грошового потоку та загального грошового обороту, проаналізувати динаміку їх розміру за період.

2-й етап. Аналіз джерел формування та напрямків використання грошових коштів. На цьому етапі роботи об'єктом дослідження є склад (структура) вхідного та вихідного грошових потоків підприємства, тобто визначається, наскільки змінилися внаслідок витрат коштів окремі види активів підприємства, що забезпечують приріст його

ринкової вартості, за якими напрямами використовувалися кошти, залучені зі зовнішніх джерел, стан погашення кредитних зобов'язань.

3-й етап. Оптимізація грошових потоків підприємства. Цей етап передбачає проведення оптимізації середнього залишку грошових активів підприємства та вибір ефективних форм його регулювання. Основу оптимізації грошових потоків підприємства складає забезпечення збалансованості обсягів вхідних та вихідних грошових потоків, що визначає ступінь динамічної платоспроможності підприємства, його фінансову рівновагу та можливості забезпечення стійкого економічного зростання. А також вивчається динаміка показника чистого грошового потоку.

4-й етап. Аналіз ліквідності грошових потоків, метою якого є дослідження можливостей підприємства по здійсненню необхідних платежів і особливо по погашенню зобов'язань. До показників, що характеризують ліквідність грошових потоків, відносяться: коефіцієнт ліквідності грошового потоку, коефіцієнт відношення грошових надходжень до чистого грошового потоку та коефіцієнт поповнення грошових засобів.

5-й етап. Аналіз ефективності управління грошовими потоками є завершальним етапом аналітичної роботи, мета якого – визначити результативність управлінських рішень щодо грошових потоків підприємства та їх вплив на стан фінансової рівноваги і забезпечення сталого економічного зростання. До їх складу слід включити лише показники, значення яких повною мірою або переважно залежить від організації роботи по управлінню грошовими потоками та залишками грошових коштів підприємства: коефіцієнт ефективності грошового потоку, коефіцієнт притоку грошових засобів, коефіцієнт абсолютної ліквідності.

6-й етап. Аналіз факторів, що визначають стан грошових потоків. Метою цього етапу є проведення кількісної оцінки основних чинників, що визначають стан грошових потоків підприємства. Для проведення такої оцінки застосовуються методи детермінованого та стохастичного факторного аналізу. Якість грошового обороту підприємства визначається не лише складом грошових потоків, але й показниками ритмічності, синхронності надходження, витрачання та ефективності грошових потоків.

Таким чином, аналіз руху грошових коштів дає можливість зробити більш обґрунтовані висновки про обсяг та джерела отримання грошових коштів, що надійшли; основні напрями їх використання, а також чим пояснюється розбіжність величини отриманого прибутку і наявності грошових коштів.